

N:o 11.

Ank. till Riksd. Kansli d. 28 Febr. 1868, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om afskaffande af pastoral-examen.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 209), som blifvit till Lag-Utskottets behandling öfverlemnad, har Herr *A. Andersson* från Wermlands län förmålt: att bland många andra orsaker till den rådande prestbristen vore pastoral-examen ingalunda den minsta, enär många skicklige prester heldre stadnade vid en komministratur, än de underkastade sig nämnda examen; att det förekomme besynnerligt, då, såsom förhållandet nu vore, en prest ansåges skicklig nog att utan undergången pastoral-examen förestå pastorat för annans räkning, men icke egde rättighet att komma i åtanke vid tillsättande af en kyrkoherdebefattning; samt att, efter motionärens förmenande, de prester, hvilka till följd af fullgjorda högre lärdomsprof vid akademien icke blott äro befriade från pastoral-examen utan äfven få räkna sig till godo vissa tjänsteår, härigenom blifvit för mycket gynnade framför dem, hvilka icke haft råd eller tillfälle att uppehålla sig vid akademien för undergående af det högre lärdomsprofvet; hemställande motionären fördenskull, att en förordning måtte beslutas, så lydande:

“Pastoral-examen borttages, och eger hvarje prest att vid den i lag föreskrifna ålder och efter fem års tjänstgöring, söka pastorat på det i prestexamen erhållna betyg; men skulle någon vilja ådagalägga högre kunskaper, må honom vara tillåtet att, utan föregången specimen, aflägga ny examen.“

De vid förra riksdagen väckta förslag angående ändringar i gällande stadganden om prest- och pastoral-examen samt om andra vilkor för presterlig befordran hade till följd, att Riksdagen, med uttalande af den åsigt, att pastoral-examen borde bibehållas för deras skull, hvilka vunnit inträde i prestembetet utan att hafva aflagt sådana prof, att samma examen skäligen borde dem eftergifvas,

dels för sin del beslutade den ändring af 19 Kap. 2 § Kyrkolagen och af hvad i öfrigt finnes stadgadt, rörande den i samma lagrum omförmälda prestexamen, “att den, som vid universitetet aflagt, jemte godkänd dimissions-examen, antingen filosofie kandidat-examen eller theologico-filosofisk examen, må, i likhet med hvad för theologie-kandidater och licentiater finnes stadgadt, vara befriad från all vidare examen

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 7 Saml. 8 Häft.

inför biskop och domkapitel, än en på en gång före vigningen till det heliga embetet i uteslutande praktiskt syfte anställd och med ett enda betyg vitsordad pröfning af hans ståndpunkt, bildning och förmåga i och för utföfvande af prestkallet;“

dels ock i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställde, “att Kongl. Maj:t täcktes meddela nådig föreskrift, att den, som undergått den i Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Kanslern för Upsala och Lunds universiteter den 3 Mars 1865 omförmälda theologicofilosofiska examen, må, sedan han inträdt i prestembetet, räkna sig till godo tvänne tjensteår, så vida han icke, på grund af fullgjorda prof för filosofisk doktorsgrad, är till ännu vidsträcktare förmån i detta hänsende berättigad;

att Kongl. Maj:t täcktes förordna, att så väl theologie-kandidater som de, hvilka, jemte theologicofilosofisk eller filosofie kandidat-examen, aflagt dimissions-examen, må, i likhet med hvad för theologie-adjunkter är stadgadt, vara befriade från skyldighet att undergå pastoral-examen; men att det må stå den, som kommer i åtnjutande af sådan förmån, fritt att för vinnande af ytterligare lärdomsmeriter antingen inför domkapitlet aflägga ett disputationsprof i theologiskt ämne, eller ock insända en af honom författad theologisk afhandling, samt att domkapitlet må vara förpligtadt att för dessa specimina lemna vederbörligt vitsord;

samt att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida med afseende å den befrielse från prest- och pastoral-examina sålunda skulle inträda för dem, som vid universitetet aflagt ofvanberörda theologiska examina, skärpa fordringar i de sistnämnda må vara af nöden, för att de uti dem erhållna vitsord för kunskaper, och lärdom må vid befordran till prestembete räknas den sökande till godo och mätas på enahanda sätt och efter den norm för jemförelse, som i afseende på betyg, erhållna i pastoral-examen, för närvarande eger rum.“

Enligt Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse den 31 sistl. December har förra Riksdagens omförmälda beslut om ändring i Kyrkolagen förfallit, emedan det icke kunnat af Kongl. Maj:t till slutlig pröfning företagas inom den i 87 § 1 mom. Regeringsformen föreskrifna tid; hvaremot den underdåniga framställningen i öfriga delar för närvarande är på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning beroende. Vid detta förhållande och då Riksdagen nu icke torde böra frånträda den åsigt, som i berörda underdåniga skrifvelse uttalades angående anspråken på den presterliga bildningen i allmänhet och om bibehållande af pastoral-examen för dem, hvilka vunnit inträde i prestembetet, utan att hafva aflagt de för tillfredsställande af sagda anspråk nödiga ansedda prof, får Utskottet vördsamt hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon åtgärd å Riksdagens sida föranleda.

Stockholm den 28 Februari 1868.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Herr *Bergström* har begärt att få antecknad, det han i ärendets behandling hos Utskottet ej deltagit.